

CONSEIL de l'EGALITÉ des CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN de GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT für CHANCENGLEICHHEIT ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

Advies nr. 143, van 21 maart 2014, van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende een voorontwerp van wet “tot wijziging van de wetgeving betreffende de overlevingspensioenen van de overheidssector”

1. Raadpleging.

In afwachting van de bevestiging door de algemene vergadering van de Raad van de Gelijke Kansen (hierna: de Raad) beantwoordt zijn bureau de vraag die hem op 19 december 2013 werd gesteld door de federale minister van Pensioenen.

Rekening houdend (zie hieronder, 2) met de intenties die worden nagestreefd door de gelijkaardige voorontwerpen aangaande de overlevingspensioenen van de werknemers en de zelfstandigen, die ook het voorwerp uitmaken van vragen om advies aan de Raad, beantwoordt de raadpleging aan de vereisten van het artikel 18, §3 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen (de zogenaamde “genderwet”) aangezien de federale regering maatregelen voorstelt teneinde de wetgeving “in overeenstemming te brengen met het principe van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen”. Het bureau merkt echter op dat bij vergissing het artikel 18, §3 in een dergelijk geval een raadpleging van de Vaste Commissie Arbeid van de Raad voorziet: gezien de bepalingen van het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot reorganisatie ervan, is het de Raad zelf die bevoegd is om adviezen uit te brengen over een dergelijk onderwerp.

2. Nagestreefde intentie.

De memorie van toelichting van de voorontwerpen van wet met betrekking tot de overlevingspensioenen van de werknemers en de zelfstandigen legt uit dat de bepalingen die er de hoofdzaak van uitmaken – de geleidelijke verhoging van de minimale leeftijd om toegang te krijgen tot het overlevingspensioen; de opschorting ervan totdat de betrokkene recht heeft op een rustpensioen; de toekenning van een overgangsuitkering – willen vermijden dat de vrouwen, als de voornaamste begunstigden van overlevingspensioenen, in een werkloosheidsval terechtkomen in plaats van eigen pensioenrechten te blijven opbouwen.

De memorie van toelichting van het voorontwerp met betrekking tot de overlevingspensioenen van de overheidssector beperkt zich daarentegen tot het verwijzen naar de intentie tot hervorming voorzien in het regeerakkoord. Aangezien dit voorontwerp in hoofdzaak een gelijkaardige voorziening als dat de twee andere omvat, vindt het bureau het onmisbaar dat de memorie van toelichting ervan dezelfde verklaringen aanvoert als de twee andere voorontwerpen aangaande de doelstelling van de begunstiging van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

3. Advies.

3.1. Rekening houdend met de herinneringen, het voorbehoud en de aanbevelingen die geformuleerd worden in het advies nr. 142 van dezelfde datum betreffende het voorontwerp van wet aangaande de overlevingspensioenen van de werknemers, brengt het bureau een gunstig advies uit met betrekking tot de voorziening die het belangrijkste deel van het voorontwerp vormt.

3.2. Het bureau onderstreept evenwel dat twee aspecten van het voorontwerp moeten geamendeerd worden.

3.2.1. Het artikel 2, 1° van het voorontwerp wil gevolg geven aan het arrest nr. 39/2011 van 15 maart 2011, waarin het Grondwettelijk Hof vaststelde dat het artikel 2, §1 van de wet van 15 mei 1984 de artikels 10 en 11 van de Grondwet schendt aangezien de onmiddellijk aan het huwelijk voorafgaande wettelijke samenwoning niet in aanmerking wordt genomen voor de verificatie van de minimaal duur van één jaar die een voorwaarde is voor het recht op het overlevingspensioen. Volgens artikel 12 van het voorontwerp heeft het artikel 2, 1° uitwerking vanaf 1 april 2011.

Middels zijn arrest nr. 60/2009 van 25 maart 2009 had het Grondwettelijk Hof evenwel al dezelfde vaststelling gedaan met betrekking tot het artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende de regeling van de werknemers. Het voorontwerp aangaande deze regeling gaat over tot dezelfde correctie (art. 3, 1°), maar met uitwerking vanaf 1 januari 2000 (art. 20); de memorie van toelichting verduidelijkt dat het gaat om de datum van inwerkingtreding van de wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning.

Deze laatste referentie geldt vanzelfsprekend ook voor de ambtenaren van de openbare diensten die overgingen tot wettelijke samenwoning alvorens met dezelfde persoon te huwen. Dientengevolge zal de combinatie van de artikels 2, 1° en 12 van het voorontwerp betreffende de overlevingspensioenen van de overheidssector leiden tot een onverdedigbare discriminatie tegenover de werknemers ten aanzien van de artikels 10 en 11 van de Grondwet. Het voorontwerp moet dus geamendeerd worden wat betreft dit aspect.

3.2.2. Het artikel 6 van het voorontwerp voegt in de wet van 15 mei 1984 een artikel 5/3 in krachtens hetwelk de overgangsuitkering gelijk is aan het bedrag van het overlevingspensioen.

Nu maakt het artikel 1, 2°, c) van het koninklijk besluit van 1 april 1992, genomen in uitvoering van de wet van 4 juli 1966, het recht op vakantiegeld van gepensioneerden ondergeschikt aan de voorwaarde van het, in voorkomend geval, titularis zijn van een overlevingspensioen. Het voorontwerp past deze bepalingen niet aan aan de vervanging van het overlevingspensioen door een overgangsuitkering, en bij de bespreking van het voorontwerp in het Comité Overheidsbedrijven bevestigde het kabinet Pensioenen dat de overgangsuitkering geen recht zou geven op het vakantiegeld voor gepensioneerden.

Dit vakantiegeld is een bescheiden aanvulling (250,23 € in 2014) op de laagste pensioenen (het toekenningsplafond bedraagt 2171,34 € bruto per maand in 2014). Gezien de algemene intentie van het voorontwerp (hierboven, 2) en de doelstelling van de overgangsuitkering (het vergemakkelijken van de aanpassing aan de materiële

gevolgen van het overlijden van de echtgenoot), zou het verlies van het recht op vakantiegeld net die personen treffen die de voornaamste bestemmingen van de voorziene hervorming zijn. Het voorontwerp moet dus aangepast worden in dit opzicht.

3.3. Het bureau stelt voorts nog vast dat het voorontwerp niets doet aan twee tekortkomingen van de van kracht zijnde wetgeving. Het beveelt de federale regering aan om de tekst aan te passen met het oog hierop.

3.3.1. Het artikel 6, alinea 2 van de wet van 15 mei 1984 bepaalt dat wanneer er tegelijk een langstlevende echtgenoot en een uit de echt gescheiden echtgenoot is, deze laatste zijn of haar aanvraag om het overlevingspensioen te delen binnen het jaar volgend op het overlijden moet indienen. Middels zijn arrest nr. 89/2006 van 24 mei 2006 verklaarde het Grondwettelijk Hof dat deze vereiste de artikels 10 en 11 van de Grondwet schendt.

Het voorontwerp past het artikel 6, alinea 2 niet aan. De administratieve praktijk van de Pensioendienst van de overheidssector, die bevestigt dat zij elke gescheiden echtgenoot te gepaste tijde via een aangetekende brief op de hoogte brengt, steunt op geen enkele wettelijke bepaling. Bovendien is dit enkel doeltreffend als deze dienst het exacte adres van de betrokkene kent. Deze praktijk is geen adequaat antwoord op het arrest van het Hof.

3.3.2. Tot slot heeft het artikel 8 van de wet van 15 mei 1984 als gevolg dat van zodra de gescheiden echtgenoot zijn of haar aanvraag indient, het overlevingspensioen wordt opgedeeld overeenkomstig de duur van het eerste huwelijk, zelfs indien de uit de echt gescheiden echtgenoot zijn aandeel niet kan ontvangen op grond van de regels betreffende de cumulatie van pensioenen met beroepsinkomsten of een vervangingsinkomen (art. 75 van de programmawet van 28 juni 2013). Het voorontwerp corrigeert dit onrechtvaardig effect jegens de langstlevende echtgenoot niet.